

تبیین مؤلفه‌های خوش بینی علمی دانش آموزان

Factors Explaining the Academic Optimism of Students

صادق حامدی نسب^{۱*}، حسین شکوهی فرد^۲

Abstract

One of the central themes of optimism and positive psychology is important as a result of the change in beliefs, in recent decades, the field of psychology has emerged. Trying to keep up with scientific methods and present the positive aspects of human life appear bolder and dramatic. The academic optimism one of the optimism that the structure of one of the concepts of Collective teacher of Efficacy, trust in students and parents, academic emphasis. The student's academic optimism of three main components as follows, Confidence of students to teachers, which factors in relation to trust students to teachers, cognitive development and social relations, processes and supporting the Palestinian Authority (CARE). And Student perception of academic pressure and the ability of the teacher's emphasis on academic task than children's social and emotional functions and the identity of the school that student's feel they belong in school and play a vital role in the school.

Key words: Academic Optimism, Student, Teacher, School

چکیده

مفهوم خوش بینی یکی از موضوعات محوری و مهم روان‌شناسی مثبت است که در نتیجه تغییر ارزش در باورها، در دهه‌های اخیر، در حوزه‌ی روان‌شناسی پدیدار شده است که سعی دارد تا با روش‌ها و نگاه علمی، حضور مؤلفه‌های مثبت را در ابعاد زندگی انسان پررنگ تر و چشم‌گیرتر جلوه دهد. خوش بینی علمی به‌عنوان یک سازه، یکی از انواع خوش بینی است که در برگیرنده‌ی سه مفهوم کارآمدی جمعی معلم، اعتماد به دانش‌آموزان و والدین، و تأکید علمی می‌باشد. همچنین سازه‌ی خوش‌بینی علمی دانش‌آموز شامل سه مؤلفه‌ی اصلی اعتماد دانش‌آموز به معلم، ادراک دانش‌آموز از فشار تحصیلی و هویت مدرسه می‌باشد: که عوامل مؤثر در رابطه با اعتماد دانش‌آموز به معلم؛ رشد شناختی و روابط اجتماعی، فرآیندهای خودگردان و حمایت کردن (مراقبت) است و همچنین ادراک دانش‌آموز از فشار تحصیلی که به معنی توانایی معلم در تأکید بر وظایف تحصیلی بیش از وظایف اجتماعی و عاطفی دانش‌آموزان است و هویت مدرسه که دانش‌آموزان حس می‌کنند به مدرسه تعلق دارند و نقش حیاتی در مدرسه بازی می‌کنند.

واژگان کلیدی: خوش بینی علمی، دانش‌آموز، معلم، مدرسه

*۱- دانشجوی دکتری برنامه ریزی درسی، گروه علوم تربیتی، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه بیرجند، ایران-۰۹۱۵۷۴۰۱۹۵۵

amedis@birjand.ac.ir

۲- استادیار گروه علوم تربیتی، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه بیرجند، ایران

مقدمه

یکی از تغییرات اساسی که در دهه های اخیر در حوزه ی روان شناسی اتفاق افتاده، این است که بر خلاف روان شناسان پیشین که محور پژوهش ها و کارهای عملی شان را جنبه های منفی و مخرب افکار، باورها و احساس های انسان قرار داده تمام سعی و تلاش شان را بر مدار جنبه های اختلال انگیز افکار و ابعاد بیمارگونه روان انسان قرار می دادند اکنون روان شناسان به جنبه های مثبت افکار، باورها، احساس ها و رفتارهای انسان نیز توجه دارند (حسنی، ۱۳۹۰). روان شناسی مثبت مبتنی بر تحقیقات علمی است به جستجوی قوی و ایده آلی از ویژگی های انسان می پردازد. هدف روان شناسی مثبت این است که به درک ویژگی های شخصی و گرایشات مربوط به سلامت روان و به طور کلی به سلامتی عموم مردم می پردازد. روان شناسان در یک بررسی؛ خوب بودن را مربوط به رضایت از گذشته و جریان و سرگرمی و عاطفی رضایت و شادی در حال حاضر، خوش بینی و امید و باور به آینده می دانند (گورال و کرمگیل، ۲۰۱۰) به طور کلی روان شناسی مثبت به عنوان رویکرد تازه ای در روان شناسی، بر فهم و تشریح شادمانی و احساس ذهنی بهزیستی و همچنین پیش بینی دقیق عواملی که بر آن ها موثرند تمرکز دارد (ربانی باوجدان، ۱۳۸۹). بنابراین، از جمله مفاهیم مورد توجه روان شناسان مثبت گرا در دهه های اخیر، می توان به مفاهیمی از قبیل مثبت اندیشی، خوش بینی، شادکامی، خلاقیت، هوش هیجانی، خردمندی، خودآگاهی، شادی، امیدوار، افتخار و مانند آن اشاره کرد که سعی دارد تا با روش ها و نگاه علمی، حضور مؤلفه های مثبت را در ابعاد گوناگون زندگی انسان پررنگ تر و چشم گیرتر جلوه دهند (میسیک و همکاران، ۲۰۱۲).

در مجموع می توان گفت مفهوم خوش بینی یکی از موضوعات محوری و مهم روان شناسی مثبت است که در نتیجه تغییر ارزش در باورها، در دهه های اخیر، توسط افرادی چون آل پورت^۱، اریکسون^۲، فروم^۳، مازلو^۴، راجرز^۵ و پترسون^۶ در حوزه ی روان شناسی پدیدار گشته است که سعی دارد تا با روش ها و نگاه علمی، حضور مؤلفه های مثبت را در ابعاد زندگی انسان پررنگ تر و چشم گیرتر جلوه دهد (سلیگمن، ۲۰۰۲).

خوش بینی به عنوان تمایل شناختی که شخص به نتایج مطلوب و ایده آل دارد تعریف می شود و بر قدرت مقابله با مشکلات و سلامت روان تأثیر مثبتی می گذارد. همچنین تفسیر شخص در مورد رفتارهای دیگران و منظور آن ها از رفتارهایشان را تحت تأثیر قرار می دهد. افرادی که با یک دید خوش بینانه به زندگی و حوادث آن می نگرند. نتایج بهتری را نسبت به افراد ناامید انتظار دارند و سلامت روانی آن ها کمتر مورد تهدید قرار می گیرد. امروزه خوش بینی در تمام جنبه های زندگی تأثیرگذار است. بدون شک، نگاه خوش بینانه به تحصیل امکان پیشرفت را فراهم می کند. در یک کلاس خوش بین، تاب آوری، رعایت حال دیگران و اعتماد، تأکید بیشتری می شود. معلم های خوش بین در یک بافت کلاسی، بر کیفیت مثبت کلاس و دانش آموزان مدرسه و تعاملات آن ها باهم متمرکز می شوند (برازجانی، ۱۳۸۸).

خوش بینی علمی^۷ نتیجه ۴۰ سال تحقیقات علمی بر روی مدارس است که با وجود غلبه بر شرایط اقتصادی - اجتماعی تأثیر قابل توجهی در

^۱. Allport

^۲. Erikson

^۳. From

^۴. Maslow

^۵. Rajers

^۶. Peterson

^۷. Academic Optimi

پیشرفت و موفقیت تحصیلی دانش‌آموزان داشتند. سرآغاز این کار به گلمن^۱ در سال ۱۹۹۶ بر می‌گردد. گلمن و همکارانش بر این عقیده بودند که پیشینه‌ی خانوادگی یک عامل تعیین‌کننده بسیار مهم در پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان محسوب می‌شود. بنابراین، آنها در تحقیقی به این نتیجه رسیدند که مدارس در مقایسه با شرایط اقتصادی - اجتماعی تأثیر خیلی کمی در پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان دارند (هوی و تارتر^۲، ۲۰۰۶). ما در این مقاله بر آنیم که ضمن بررسی مبانی نظری خوش بینی علمی، مؤلفه‌های خوش بینی علمی دانش‌آموزان را تبیین نماییم.

مبانی نظری خوش بینی علمی

خوش‌بینی علمی، به عنوان یک ویژگی سازمانی و فردی در پی ایجاد و حفظ فرهنگ مدرسه‌ای است که معلمین را تشویق نماید تا باورهای خوش‌بینانه به خصوص در مورد کارآمدی خودشان، اعتماد به دانش‌آموز و والدین آنها و اعمال تأکید علمی در وظایف آموزشی را در خود ایجاد و حفظ نموده و برای گسترش محیط مدرسه‌ای مثبت‌گرا و فعال و شاداب بکوشند. خوش‌بینی علمی شامل عناصر خوش‌بینی شناختی، عاطفی و رفتاری است که بر روی هم یک سازه‌ی مکنون را تشکیل می‌دهند. خودکارآمدی یک باور است، بنابراین شناختی است؛ اعتماد یک پاسخ عاطفی است و تأکید علمی یک فشار شناختی برای رسیدن به رفتار مشخص در مدرسه است (ولفولک هوی و همکاران، ۲۰۰۶).

جنکز^۳ (۱۹۷۲)، در تحقیقی به این نتیجه رسید که برون‌داد مدرسه تا حد بسیار زیادی به ورودی مدرسه یعنی ویژگی‌های دانش‌آموزان بستگی

دارد. از این‌رو نتیجه‌گیری‌های منفی درباره‌ی آموزش و پرورش عمومی مطرح شد، زیرا شرایط اقتصادی - اجتماعی متغیری نبود که به وسیله مدیران و معلمان تغییر یابد. در نتیجه تحقیق توسط پژوهشگران تعلیم و تربیت که مخالف با عقیده گلمن بودند، برای یافتن ویژگی‌های مدارس که می‌توانستند جدا از اثرات اقتصادی - اجتماعی بر پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان مؤثر واقع شوند از دهه ۱۹۷۰ آغاز شد (هوی و تارتر، ۲۰۰۶).

با این وجود، انجام این‌گونه تحقیقات کار ساده‌ای نبود. زیرا نظریه‌ی گلمن یک نظریه‌ی نسبتاً قوی بود و شرایط اقتصادی - اجتماعی تأثیر زیادی در پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان داشت. خصوصاً زمانی که تأثیر متغیرهای اقتصادی - اجتماعی را با تأثیر سایر متغیرها در ارتباط با پیشرفت تحصیلی مقایسه می‌کردند، نتایج بسیار قابل تأمل بود. سرانجام محققان با استفاده از روش کوشش و خطا و با استفاده از روش‌های آماری پیشرفته سه متغیر (کارآمدی جمعی معلم، اعتماد به دانش‌آموزان و والدین و تأکید علمی) را شناسایی کردند که به‌طور مداوم پس از کنترل شرایط اقتصادی - اجتماعی بر پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان مؤثر می‌باشد که در نهایت مجموع هر سه خوش‌بینی علمی نام گرفت (حسن زاده، ۱۳۹۲).

سلیگمن و همکاران (۱۹۹۵) در این زمینه بیان می‌کنند که برخی موفقیت را تابعی از استعداد و انگیزه می‌دانند. در حالی که عامل سومی وجود دارد که به اندازه‌ی استعداد و انگیزه در موفقیت نقش دارد، که آن عامل، خوش‌بینی است. خوش‌بینی می‌تواند یاد داده شود و رشد یابد، اما به نظر می‌رسد به طور فطری نیز در ما وجود دارد. به علاوه، احتمالاً خوش‌بینی علمی معلم، سبب به وجود آمدن خوش‌بینی تحصیلی دانش‌آموز می‌شود (که البته نیاز به آزمون تجربی دارد). عواملی

۱. Coleman

۲. Hoy, Tarter & Kottkamp's

۳. Jenks

رفتاری می‌باشد که در یک ساختار یکپارچه منفرد ظهور می‌کند. با این حال، کارور و شی‌یر^۲ (۲۰۰۲) خوش بینی را به عنوان انتظارات مثبت شخص برای آینده می‌دانند و خوش بین کسی است که منتظر نتایج مثبت است، حتی موقعی که همه چیز به سختی می‌گذرد. خوش بینی حالتی شخصی است و باور شخص این است که به صورت کلی در زندگی می‌توان نتایج خوب را تجربه کرد و از بدی‌ها دوری گزید (شی‌یر و کارور، ۱۹۸۵).

در مجموع هوی، تارتر و وولفولک هوی^۳ (۲۰۰۶) برای نخستین بار این اصطلاح را به عنوان یک دارایی مشترک و کیفیت ممتاز مدارس که پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان را تسهیل می‌کنند مطرح کردند و معتقدند که این سازه در برگیرنده سه مفهوم می‌باشد که پس از کنترل شرایط اقتصادی - اجتماعی بر پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان مؤثر می‌باشد این مفاهیم عبارتند از:

۱- کارآمدی جمعی معلم^۴

۲- اعتماد به دانش‌آموزان و والدین^۵

۳- تأکید علمی^۶

در نهایت این سه متغیر پایه و اساسی برای توسعه‌ی خوش بینی علمی شد و بعداً به‌طور کلی تحت عنوان خوش بینی علمی نام گرفت. هوی و همکارانش بیان می‌کنند این سه ویژگی از ابعاد سازه خوش بینی علمی محسوب می‌شود (حسن زاده، ۱۳۹۲).

خوش بینی علمی معلم، سازه جدیدی است که اولین بار توسط هوی و همکاران (۲۰۰۶) مورد شناسایی قرار گرفت که متشکل از سه مؤلفه است: تأکید علمی، خودکارآمدی و اعتماد به والدین و دانش‌آموزان. که این سه مؤلفه بر روی

همچون خوش بینی گرایشی و فردی معلم، مدیریت انسان دوستانه کلاس درس، تدریس دانش‌آموز محور و رفتار تابعی یا تعهد شغلی معلم با رشد خوش بینی علمی در ارتباطند. بر خلاف بسیاری از مفاهیم آموزش و پرورش، این مفهوم ابتدا در سطح سازمانی به عنوان یک ویژگی فرهنگی مهم مدارس مطرح شد و به عنوان ابزاری برای اندازه‌گیری فرهنگ مدرسه مورد استفاده قرار گرفت که در مطالعات متعددی ارتباط آن با پیشرفت تحصیلی به اثبات رسیده است (هوی و اسمیت^۱، ۲۰۰۷).

هوی و همکاران (۲۰۰۶)، بیان می‌دارند که گرچه شرایط اقتصادی - اجتماعی نقش بسیار مهمی در پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان دارد، ولی خوش بینی علمی یک متغیر پیش‌بین بسیار قوی‌تر برای تبیین پیشرفت تحصیلی در همه سطوح آموزشی از دبستان تا دبیرستان محسوب می‌شود که از طریق تعریف کردن مشخص اهداف، فراهم نمودن شرایط محیطی مساعد برای پیشرفت تحصیلی، انضباط آموزشی و راهکارهای مناسب انگیزشی برای دانش‌آموزان قابل تشخیص می‌باشد و تمامی عناصری را که موجب احترام و تکریم دانش‌آموزان می‌شود را شامل می‌شود.

خوش بینی علمی مدارس و معلمان

خوش بینی علمی مدارس یک ساختار جمعی است که شامل وجوه شناختی، محرکی و رفتاری کارآمدی جمعی، اعتماد به کادر علمی، و تأکید علمی می‌باشد. سلیگمن، مفهوم خوش بینی را به صورت چگونگی بیان علل رخدادهای بد توسط افراد، بیان می‌کند، به عبارت دیگر، یک سبک توضیح دادن است (حسن زاده، ۱۳۹۲).

خوش بینی علمی هم در سطح مدرسه و هم در سطح فردی، شامل مؤلفه‌های شناختی، درونی و

². Carver & Scheier

³. Hoy, Tarter, & Woolfolk Hoy

⁴. Collective teacher of Efficiency

⁵. Trust in students and parents

⁶. Academic emphasis

¹. Hoy & Smith

رابطه می‌تواند به طور ناگهانی تغییر پیدا کند. ولی به طور کلی می‌توان گفت یک رابطه‌ی مبتنی بر اعتماد شامل: احساس خیرخواهی، قابلیت اطمینان، صلاحیت (شایستگی)، راستگویی (صداقت) و پذیرا بودن (گشودگی) است (موران و هوی، ۱۹۹۸).

تحقیقات نشان می‌دهد که همانگونه که، کودکان به پرستارشان دلبستگی پیدا می‌کنند، وقتی دانش‌آموز وارد مدرسه می‌شود، نیز به معلم خودش دلبستگی پیدا می‌کند که پایداری این روابط، موفقیت آتی دانش‌آموز در مدرسه را تحت تأثیر قرار می‌دهد. همچنین احساس دانش‌آموز مبنی بر اینکه مدرسه محل ارزشمندی است که وی به آن تعلق دارد و به کمک آن می‌خواهد در مسیر موفقیت علمی گام بر دارد در این میان مؤثر می‌باشد (موران و همکاران، ۲۰۱۲). در زمینه ارتباط مبتنی بر اعتماد دانش‌آموزان ابتدایی با والدین، معلمان، و همکلاسی‌هایش، تحقیقات نشان داده که روابط دانش‌آموز با معلم بعنوان قوی‌ترین متغیر پیش‌بین عملکرد تحصیلی محسوب می‌شود.

از جمله عوامل مؤثر در رابطه با اعتماد دانش‌آموز به معلم؛ می‌توان به موارد ذیل اشاره کرد:

- رشد شناختی و روابط اجتماعی
- فرآیندهای خودگردان^۵
- حمایت کردن^۶ (مراقبت)

ادراک دانش‌آموز از فشارهای تحصیلی

تأکید علمی که از آن به عنوان فشار تحصیلی نیز نام برده می‌شود، به معنی توانایی معلم در تأکید بر وظایف تحصیلی بیش از وظایف اجتماعی و عاطفی دانش‌آموزان است (پورکی و اسمیت، ۱۹۳۸).

هم یک محیط مثبت علمی و تحصیلی را خلق می‌کنند. این سازه یکی از چند ویژگی سازمانی محسوب می‌شود که در صورت کنترل وضعیت اجتماعی - اقتصادی و موفقیت‌های قبلی، بر پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان اثر می‌گذارد. این سازه یک ویژگی جمعی و پنهان مدارس می‌باشد که به عنوان معیار سنجش فرهنگ مدرسه از آن استفاده می‌شود و در مطالعات متعدد با موفقیت مدارس پیوند داده شده است (هوی و اسمیت، ۲۰۰۷؛ هوی و همکاران، ۲۰۰۶؛ مک گوئیگان و هوی، ۲۰۰۶).

خوش‌بینی علمی دانش‌آموز

سازه‌ی خوش‌بینی علمی دانش‌آموز شامل سه مؤلفه‌ی اصلی به شرح ذیل می‌باشد:

- ۱- اعتماد دانش‌آموز به معلم^۱
- ۲- ادراک دانش‌آموز از فشار تحصیلی^۲
- ۳- هویت مدرسه^۳

اعتماد دانش‌آموز به معلم

در دو دهه گذشته سازه اعتماد به‌طور قابل ملاحظه‌ای مورد توجه تئوری پردازان سازمانی قرار گرفته است که اخیراً تمرکز آن بیشتر در سطح مدرسه می‌باشد. تحقیقات انجام شده در این زمینه، ابتدا بر ادراک هیأت‌امنا از اعتماد متمرکز شده بود و اخیراً درک دانش‌آموز از رابطه با معلمان و اثر آن بر نتایج یادگیری مورد توجه قرار گرفته است (آدامز و فورسیت^۴، ۲۰۰۶). محققان همیشه در تعریف سازه‌ی اعتماد دچار مشکل بوده‌اند زیرا که اعتماد یک سازه‌ی چند بعدی است. علاوه بر این اعتماد یک مفهوم پویاست. بدین معنی که سطح اعتماد در یک

^۱. Student trust in teachers

^۲. Students' perception of Academic press

^۳. Student identification with school

^۴. Adams and Forsyth

^۵. Self-system processes

^۶. Caring

از لحاظ مفهومی تأکید تحصیلی یا فشار تحصیلی ریشه در این باور دارد که دانش آموزان در محیط-های چالش برانگیز و در کارهای مورد علاقه، پیشرفت بیشتری دارند، و تمرکز آن روی موفقیت‌های تحصیلی و وظایف تحصیلی است (بندورا، ۱۹۸۶؛ اکلز و همکاران، ۱۹۸۹ به نقل از هوی و همکاران، ۱۹۹۱). تأکید علمی در سازه‌ی خوش‌بینی علمی به معنی میزان تلاش مدرسه به منظور تعالی علمی دانش آموزان می‌باشد. تأکید علمی، برجسته‌سازی توانایی دانش آموزان برای یادگیری و فشار برای بروز رفتارهای مثبت تحصیلی در مدارس است. تأکید علمی، تمرکز بر یادگیری و تأکید بر رفتارهای معینی در مدرسه است (گذار و همکاران، ۲۰۰۱).

گذار (۲۰۰۰)، معتقد است که تأکید علمی روش درک هنجارها و رفتار محیطی است که بیشترین تأثیر را بر رفتار فردی و سازمانی می‌گذارد. آنها بیان می‌کنند که تأکید علمی صرفاً منعکس کننده‌ی میزان توجه مدرسه به موفقیت علمی نمی‌باشد بلکه مبین این موضوع است که مدرسه تا چه میزان از بهبود فرایند یادگیری و پیشرفت تحصیلی دانش آموزان حمایت می‌کند.

در مدرسه‌ای که از فشار تحصیلی بالاتری برخوردار است، پیشرفت تحصیلی دانش آموزان در خور توجه می‌باشد. معلمان به توانایی دانش آموزان اعتماد دارند و دانش آموزان به قوانین علمی مدرسه احترام می‌گذارند (هوی و فلدمن^۲، ۱۹۸۷؛ به نقل از گذار و همکاران، ۲۰۰۱)

در این گونه مدارس فشار تحصیلی به عنوان یک قاعده‌ی تثبیت شده محسوب می‌شود. معلمان انتظار دارند که دانش آموزان از مشارکت کلاسی بالایی برخوردار باشند، تکالیفشان را به نحو

احسن انجام دهند. معلمان به دانش آموزان خودشان بازخورد می‌دهند و فعالیت‌های چالش-برانگیز و مورد علاقه دانش آموزان را توسعه می‌دهند (گذار، ۲۰۰۱). تحقیقات تجربی زیادی از رابطه بین ادراک معلم و دانش آموز از فشار تحصیلی و پیشرفت تحصیلی حمایت کرده است و بیان داشته است که سطوح پیشرفت در مدارس با فشار علمی بالا یک رابطه‌ی متقابل بین عوامل شخصی، رفتاری و محیطی ایجاد می‌کند که بندورا (۱۹۸۹) از آن تحت عنوان قاعده علیت متقابل^۳ یاد کرده است. به طور کلی می‌توان گفت که فشار علمی شامل سیاست‌ها، خط و مشی، انتظارات و هنجارهایی است که پیشرفت تحصیلی دانش آموزان را سبب می‌شود (حسن زاده، ۱۳۹۲).

هویت مدرسه

دانش آموزانی که با مدرسه شناسایی می‌شوند، اغلب با عناوینی از قبیل وابستگی^۴، دلبستگی^۵، مشارکت^۶، تعهد^۷ و تعلق داشتن^۸ یا بالعکس بیگانه^۹ نسبت به مدرسه توصیف می‌شوند. فین (۱۹۹۷)، بیان کرد که دانش آموزانی که با مدرسه خودشان شناسایی می‌شوند دو ویژگی مهم دارند. اول اینکه آنها حس می‌کنند به مدرسه تعلق دارند و نقش حیاتی در مدرسه بازی می‌کنند. دوم اینکه آنها برای مدرسه و اهداف آموزشی مدرسه ارزش و اهمیت خاصی قائل هستند که از آن تحت عناوینی نظیر عضو مدرسه^{۱۰}، شاغل در مدرسه^{۱۱} و متعهد به مدرسه^{۱۲} یاد می‌شود.

³. Reciprocal causation

⁴. Affiliation

⁵. Attachment

⁶. Involvement

⁷. Commitment

⁸. Bonding

⁹. Alienated

¹⁰. Membership

¹¹. Engagement with school

¹². Commitment to school

¹. Eccles

². Hoy & Feldman

نتیجه گیری

امروزه خوش بینی در تمام جنبه‌های زندگی تأثیرگذار است. بدون شک، نگاه خوش بینانه به تحصیل امکان پیشرفت را فراهم می‌کند. در یک کلاس خوش بین، تاب آوری، رعایت حال دیگران و اعتماد، تأکید بیشتری می‌شود. در زمینه موفقیت و پیشرفت تحصیلی در مدرسه معمولاً گفته شده که موفقیت تابعی از استعداد و انگیزه می‌باشد. سلیگمن عامل سومی (خوش بینی)، برای موفقیت پیشنهاد می‌کند که به اندازه‌ی استعداد و انگیزه در موفقیت نقش دارد، که می‌تواند یاد داده شود و رشد یابد. خوش بینی علمی یکی از انواع خوش بینی است که پایه و اساس آن؛ کارآمدی جمعی معلم، اعتماد به دانش آموزان و والدین، تأکید علمی می‌باشد.

سازهی خوش بینی علمی دانش آموز شامل سه مؤلفه‌ی اصلی شامل؛ اعتماد دانش آموز به معلم، ادراک دانش آموز از فشار تحصیلی و هویت مدرسه می‌باشد که اعتماد دانش آموز به معلم شامل؛ احساس خیرخواهی، قابلیت اطمینان، صلاحیت، راستگویی و پذیرا بودن است، ادراک دانش آموز از فشار تحصیلی ریشه در این باور دارد که دانش آموزان در محیط‌های چالش برانگیز و در کارهای مورد علاقه، پیشرفت بیشتری دارند، هویت مدرسه که تعلق و تعهد دانش آموزان به مدرسه می‌باشد.

منابع

برازجانی، م. (۱۳۸۸). بررسی رابطه خوش بینی تحصیلی و هسته کنترل معلم با مدیریت کلاس و پرخاشگری دانش آموزان در مدارس ابتدایی. پایان نامه کارشناسی ارشد روانشناسی تربیتی. دانشگاه شیراز، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی.

حسن زاده، م. (۱۳۹۲). پیش بینی سبک تدریس از طریق ادراک از خوش بینی علمی دبیران و دانش آموزان. پایان نامه کارشناسی ارشد برنامه ریزی

درسی. دانشگاه بیرجند، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی.
 حسنی، ر. (۱۳۹۰). بررسی رابطه بین خوش بینی اسلامی آموخته شده سلیگمن و امنیت روانی. ماهنامه روانشناسی و دین، ۴(۴)، ۷۵-۹۶.
 ربانی باوجدان، م. (۱۳۸۹). تأثیر آموزش گروهی مهارت‌های خوش بینی بر سبک اسناد و افزایش هوش هیجانی پسران کانون اصلاح و تربیت کرمان. پایان نامه کارشناسی ارشد روانشناسی عمومی. دانشگاه سیستان و بلوچستان، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی.

Adams, C. M., & Forsyth, P. B. (2006). Proximate sources of collective teacher efficacy. *Journal of Educational Administration*, 44(6), 625-642.

Finn, J.D. (1989). "Withdrawing from school", *Review of Educational Research*, 59(2), 117- 142.

Goddard, R. D., Tschannen-Moran, M., & Hoy, W. K. (2001). Teacher trust in students and parents: A multilevel examination of the distribution and effects of teacher trust in urban elementary schools. *Elementary School Journal*, 102, 3-17.

Gurol, M. Kerimgil, S. (2010). Academic optimism, *Procedia Social and Behavioral Sciences*, 9, 929-932.

Hoy, W. K., & Smith, P. A. (2007). Influence: A key to successful leadership. *The International Journal of Educational Management*, 21, 158-167.

Hoy, W. K., Tarter, C. J., & Woolfolk Hoy, A. (2006). Academic optimism of schools: A force for student achievement. *American Educational Research Journal*, 43(3), 425-446.

Hoy, W. K., Tarter, C. J., & Kottkamp, R. B. (1991). Open schools/ healthy schools: Measuring organizational climate. Beverly Hills, CA: Sage.

McGuigan, L., & Hoy, W. K. (2006). Principal leadership: creating a culture of academic optimism to improve achievement for all students. *Leadership and Policy in Schools*, 5, 1-27.

Messick, Penny. Kensler, Lisa. & Anderso, Karen. (2012). Examining Relationships among Enabling School Structures, Academic Optimism and Organizational Citizenship Behaviors. Paper presented at

the annual meeting of the UCEA Annual Convention, 16, 7-10.

Purkey, S., & Smith, M. (1983) Effective schools: A review. *Elementary School Journal*, 83, 427-462.

Scheier, I. H., & Carver, C. S. (1985). Optimism, coping and health: Assessment and implications of generalized outcome expectancies on health. *Health Psychology* 4, 219-247.

Seligmaan, M. (2002). Positive psychology, positive prevention, and positive therapy. In C. R. Synder & S. J. Lopez (Eds), *Handbook of positive psychology* (pp.3-12). New York: Oxford University Press.

Tschannen-Moran, M., & Hoy, W. K. (1998). Trust in schools: A conceptual and empirical analysis. *Journal of Educational Administration*, 36, 334-352.

Tschannen-Moran, M., Bankole, R.A., Bankole, R.M., & Moore, D.M. (2012). Student Academic Optimism: a confirmatory factor analysis. *Journal of Educational Administration*, 51(2), 150-170.

Woolfolk Hoy, A., Davis, H., & Pape, S. (2006). Teachers' knowledge, beliefs, and thinking. In P. A. Alexander & P. H. Winne (Eds.), *Handbook of educational psychology* (2nd ed., pp. 715-747). NJ: Erlbaum.